

IZLOŽBA "LUBARDA: JEDNA PRIČA" GOSTUJE U NIŠU

LUBARDINA MINI RETROSPEKTIVA U PAVILJONU U TVRĐAVI

Изложба "Лубарда: Једна прича", која публици омогућава да види дела из различитих фаза стваралаштва једног од највећих југословенских и српских сликара 20. века, Петра Лубарде, отворена је 13. октобра у Павиљону у Тврђави и трајаће до 10. новембра.

Ауторски тим изложбе чине кустоскиње Јелена Кнежевић из Медија центра "Одбрана", Дина Павић из "Куће легата" и Ана Панић из Музеја Југославије, док је за визуелни идентитет каталога и изложбе задужена Александра Капор из Медија центра "Одбрана".

"Лубарда се 1963. самостално представио у Нишу, и исте године већину дела поклонико Скопљу у знак солидарности са народом пострадалима у земљотресу. Године 2008. у Павиљону смо имали прилику да видимо Лубардина дела, а изложба је била приређена поводом стогодишњице од смрти уметника и реч је о ко-

лекцији из Народног музеја у Београду", навела је Ема Билић Ћоћић, директорка ГСЛУ, додајући да је непосредан повод за актуелну изложбу 115 година од Лубардиног рођења.

Петар Лубарда (Љуботињ код Цетиња, 1907 Београд, 1974) био је запажен и на европској и светској сцени, где је награђиван међународним признањима у Паризу, Хагу, Сао Паолу, Токију, Њујорку, Калкути, Бечу и многим другим градовима.

Поставку изложбе "Лубарда: једна прича" чине дела аутора која нису део сталне поставке у Легату Петра Лубарде, нити су излагана у овом обиму, дела из уметничке збирке Дома Војске Србије уопштено одабраним делима из фонда Музеја Југославије, која су дата на поклон председнику СФРЈ Јосипу Брозуну Титу. Поред слика и цртежа на изложби је заступљена и архивска фото-грађа Куће

легата, до сада непозната јавности, фото-архива Дома ЈНА, сада Медија центра "Одбрана". Изложба је током децембра прошле године одржана у Галерији Дома Војске у Београду уз велику посету публике.

Ана Панић, део кустоског тима изложбе из Музеја Југославије, каже да је ова изложба "једна мини ретроспектива Лубардиног стваралаштва, какве већ неко време није било".

"Имамо овде преглед целог Лубардиног опуса, од предратних радова до последњих дела из седамдесетих година. Музеј Југославије има на изложби дела настала након Другог светског рата, и то је неки мали преглед његовог сликарства од 1945. године надаље, почињемо од 'Главе борца' и оног првог соцреалистичког жанра који је био владајући у уметности тог времена и Лубарда га је пратио. Ту је 'Карађорђе', то су можда те најпознатије Лубардине на-

ционалне теме- он је 1953. на 1954. урадио чувени 'Косовски бој', који је у данашњем Председништву, некад Извршном већу Србије, и по мени се то погрешно тумачи као неки национални бунт, национални правац у његовом сликарству. Заправо, кад тумачимо из контекста историје Југославије, то је било тражење националних тема које уграђене у ново друштво говоре о легитимитету новог друштва, тражило се из сваког народа нешто што је његова херојска прошлост. У том кључу можемо тумачити и Мештровићев 'Видовдански храм'. Карађорђе је био српски херој, али и неко ко је део историје јужнословенских народа", наводи Ана Панић и истиче да се Лубарда сматра префретницом у раскиду са соцреализмом.

"На његовој чувеној изложби из 1951, јасно видимо тај прелаз ка апстракцији, он сам за себе никада није хтео да каже да је он апстрактни сликар, увек је био некако на прелазу ка апстракцији али никад апстрактан, и врло добро видимо на овој изложби, кад кренемо од првих предела и пејзажа из међуратног периода до оних последњих радова, колико се његово сликарство мења, и наговештаје промене у сликарству 1950. који је већ на Трећем пленуму КПЈ најављен, да ће доћи до раскида са соцреализмом, Лубарда га је баш пратио те 1950. на 1951. Лубарда је био врло репрезентативан уметник и можда нешто најбоље из Југославије што је могло да се понуди иностранству, тако да је јако често био позиван на стране изложбе, био је и

врло везан за несврстане. Кад је овде била велика конференција несврстаних 1961, Лубардино платно се налазило иза свих говорника који су позивали на мир у свету- то су чувени 'Прометеји новог века', односно 'Индустријализација'. Лубарда је врло пратио друштвене околности у којима је радио и стварао", навела је Ана Панић.

Јелена Кнежевић из Медија центра "Одбрана" каже да је на изложби осам Лубардиних дела из ове уставне, четири су настала у међуратном периоду, а четири након Другог светског рата.

"Петар Лубарда је прву изложбу пејзажа и предела из родног краја управо имао у нашем здању, некадашњем Ратничком дому, тадашњем Француском клубу, и управо на тој изложби био је изложен рад из 1933, 'Село Љуботињи', који се налази у галерији. Оно што Дом Војске, односно сада Медија центар везује за рад уметника, јесте и да је Петар Лубарда у Галерији Централног дома Југословенске армије имао две самосталне изложбе: 1962. и 1964. године, и Војска је сва ова дела откупила директно од аутора, односно директно из атељеа", навела је Јелена Кнежевић.

Дина Павић из "Куће легата" истиче да је финале поставке у знаку четири монументална платна из Легата Петра Лубарде, који је отворен 2014. за публику, и у коме се налази 25 његових радова и један опус цртежа.

"Дела која овде представљамо настала су у последњој фази стваралаштва уметника, где се он

одређе и новој технологији материјала са којима ради, у питању су нитро лакови, а и по тематици је нешто другачији у односу на оно чиме се раније бавио. Рад 'Акваријус' из циклуса 'Зодијачки знакови', који је присутан на изложби, ради крајем 60-их година, и у једном интервјуу је рекао да је био инспирисан представом 'Коса' која се тада давала у Атељеу 202 и након одгледане представе под том инспирацијом ради 'Акваријуса', каже Дина Павић.

Појашњава да су нитро боје које је уметник користио од 1963, не одустајући ни од уља на платну, заправо ауто-лакови

"Претпостављамо да је тај материјал за њега био јефтин, да се много брже сушио него што су уља, да му нитро лакови омогућавају већу продуктивност. И технолошки је јако добро баратао са њима", истиче Дина Павић која сматра да је тајна привлачности Лубардине уметности у универзалности.

"Тајна је у универзалности која је блиска не само домаћој него и међународној публици, он је на линији тих интернационалних модернизма средином педесетих година и прати линију развоја европског и светског модернизма, односно те неке умерене апстракције а код нас високог модернизма, која је разумљива и данас", наводи кустоскиња.

Током трајања изложбе, како је најављено, биће организована и ауторска вођења кроз изложбени поставку, а датуми ће бити саопштени наредних дана.

А.Г.

